

Program Pionýra

vypořádání připomínek

**KONFERENCE
O ČINNOSTI
PIONÝRA**

14. - 15. 11. 2015

MLADÁ BOLESLAV

Komentář k připomínkám a jejich vypořádání

Připomínky k Programu Pionýra byly shromažďovány ve dvou vlnách:

- do 12. 7. k dosud platnému dokumentu a náměty pro tvorbu nového návrhu;
- do 12. 9. k nově vytvořenému návrhu.

V první vlně šlo spíše o obecné představy o tom, jak by měl výsledný dokument vypadat (jasný, stručný, dobře čitelný...). V druhé vlně, po zveřejnění nového návrhu, byly již připomínky konkrétně vztaženy k textu či jeho částem - viz vyznačení dále. Všechny došlé náměty a připomínky byly Obsahovou komisí pro přípravu KČP (resp. určenou pracovní skupinou) projednány a vypořádány. Vzhledem k jejich poměrně velkému množství (40) jsou dále rozděleny do dvou částí: věcné (směřující k obsahu dokumentu, jeho celkovému pojetí apod.) a formulační (zaměřené na konkrétní výrazy a formulace bez změny obsahu, případně formátování dokumentu apod.).

V dokumentu dále najdete tři oddělené části:

str. 2-3: Návrh Programu Pionýra ve znění po vypořádání všech připomínek s číselným vyznačením, ke které části textu se každá konkrétní připomínka vztahuje.

str. 4-6: Věcné připomínky a jejich vypořádání.

str. 8-11: Formulační připomínky a jejich vypořádání.

Připomínky jsou označeny pouze čísly podle toku textu, jejich autor není uveden, protože tento údaj nepovažuje Obsahová komise KČP za podstatný.

Některé dílčí textové úpravy byly provedeny během vypořádávání připomínek, aby byla zachována srozumitelnost i stylistická úroveň a plynulost textu.

PROGRAM PIONÝRA (DP 1)

Pojem PIONÝR vyjadřuje hledání (DP 2), touhu po poznání, modernost a průkopnictví (DP 3). I v mezinárodním pojetí označuje objevitele nových cest, směrů a hlasatele pokrokových myšlenek. Svým konáním chceme plně dostát významu názvu Pionýr. (DP 4 a DP 5)

Kdo jsme (DP 6)

Pionýr vyvíjí veřejně prospěšnou činnost v oblasti neformálního vzdělávání a výchovy dětí a mládeže ve volném čase (DP 7) (DP 8) (DP 9). V této oblasti spolupracuje s řadou partnerů, za nejvýznamnější z nich považuje rodiče.

Je založený zejména na práci dobrovolníků (DP 10) a vnitřních demokratických principech (DP 11). Všem podobám výchovné práce v Pionýru jsou společné základní principy:

- K naplňování Ideálů Pionýra směřujeme praktickými činnostmi.
- Naším základním výchovným prostředkem je hra. (DP 12)
- Oddíly jsou školou vztahů (DP 13), respektu a řady dalších sociálních dovedností. (DP 12)
- Činnost kolektivů je rozmanitá, rozhodují o ní samostatně. (DP 12)
- Podporujeme zvědavost a touhu po poznání. (DP 14)
- Vedeme členy k odpovědnosti za osobní růst (DP 15) a k týmové spolupráci.
- Neposkytujeme prostor (DP 16) pro prosazování náboženských, politických ani jiných ideologií. (DP 17) (DP 18)
- Mezinárodní kontakty chápeme jako prostor pro vzájemnou výměnu zkušeností a názorů. (DP 19)
- Vychováváme k dobrovolnictví. (DP 20)
- Klademe důraz na všestranný rozvoj, a to i v zájmově zaměřené činnosti.
- Respektujeme věkové a individuální zvláštnosti.
- Usilujeme (DP 21) o zapojování dětí se specifickými vzdělávacími potřebami do naší činnosti.
- Podílem na rozhodování o činnosti oddílu vedeme děti k aktivnímu přístupu k životu.
- Účast na činnosti nepodmiňujeme členstvím. (DP 22)
- Tvoříme a využíváme výchovné programy s jasně definovanými cíli. (DP 23)
- Kvalitní přípravou a metodickou podporou vedoucích vytváříme základy pro život organizace. (DP 24)
- Stavíme na respektu, spolupráci a vzájemné inspiraci napříč generacemi. (DP 25)

O co usilujeme

Cílem práce Pionýra s dětmi a mládeží je prostřednictvím her a praktických aktivit předávat hodnoty, rozvíjet znalosti a dovednosti, upevňovat postoje k okolnímu světu, aby z každého vyrostl člověk... (DP 26)

... přátelský, snášenlivý, s vůlí spolupracovat,

... hledající řešení problémů, praktický a schopný si poradit v krizových situacích,

... zvědavý a tvořivý, uplatňující kritické myšlení,
... rozvíjející kulturní vnímání i fyzickou zdatnost,
... odpovědný sám za sebe a ochotný pomáhat,
... vědomý si svých práv i povinností, (DP 27)
... neprosazující se na úkor ostatních,
... respektující odlišné vnímání hodnot,
... dodržující pravidla a sdílející společné hodnoty,
... s pevnými zásadami, nepodléhající okamžitým výhodám,
... platný jako člen společnosti, týmu i rodiny, (DP 28)
... připravený být oporou pro blízké,
... snažící se porozumět minulosti i dnešnímu světu, (DP 29)
... s jasným pohledem na svět i naslouchající,
... vnímající přírodu a usilující o trvale udržitelný rozvoj,
... aktivní, občan odpovědný vůči místu, kde žije, své vlasti i celé Zemi.

Kam směřujeme (DP 30) (DP 31)

Ideály Pionýra jsou základní hodnoty, které předáváme výchovnou prací. Vnímáme je jako vodítka v konkrétních situacích, jako mety, k nimž se stále přibližujeme.

Paměť - Pionýr poznává dějiny svého národa i celého lidstva, chová v úctě tradice a historii. (DP 32)

Pomoc - Pionýr pomáhá ostatním nezištně a z přesvědčení, je solidární, zastává se slabších.

Poznání - Pionýr si osvojuje vědění, znalosti a dovednosti, poznává okolní svět i sám sebe.

Pravda - Pionýr chrání pravdu, je spravedlivý, plní dané slovo a hraje fér.

Přátelství - Pionýr je přátelský a ohleduplný, naslouchá ostatním, umí spolupracovat.

Překonání - Pionýr se nebojí překážek, je statečný a nepodléhá pohodlnosti. (DP 33)

Příroda - Pionýr chrání život na Zemi, objevuje krásy přírody a učí se žít v souladu s ní.

Současný Pionýr vyrostl z kořenů řady dětských organizací, ze zkušeností pionýrského hnutí, zejména samostatného Pionýra z let 1968 - 70 i obnoveného Pionýra po roce 1989. Čerpá z mnoha pramenů - z tradičních evropských i národních hodnot a zásad konkrétně pojmenovaných v celosvětově uznávaných dokumentech, například v Úmluvě o právech dítěte či Všeobecné deklaraci lidských práv. Při zachování svých základních principů a ideálů vnímá proměny společnosti a reaguje na ně. (DP 34 a 35)

Veškerá činnost v Pionýru směřuje k výchově jednotlivce - od dítěte až k aktivnímu, slušnému a svobodnému člověku, který najde své místo ve společnosti a bude jejím platným občanem.

(DP 36 - 40 - k dokumentu celkově)

Věcné připomínky a jejich vypořádání

DP 1: Před úvod bych přidal něco ve smyslu: Tento dokument byl demokratickou cestou schválen jako základ naší činnosti a může být kdykoliv stejnou cestou změněn, aby co nejvíce odpovídal současným požadavkům na pionýrství.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

Popis technologie schvalování a úprav je v textu nadbytečný a tomuto dokumentu nepřísluší, neboť je obsažen ve Stanovách Pionýra. (v části VI. *Organizační výstavba / E. Orgány Pionýra / 1. / a) / v)*)

DP 5: Lehce přeformulovaný úvod: Slovo PIONÝR vyjadřuje touhu po poznání, po posunu, modernost, budoucnost a průkopnictví. Označení pionýr popisuje člověka - objevitel nových cest, směrů a hlasatele pokrokových myšlenek. Svými myšlenkami a činy chceme těchto významů plně dostát.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala, s návrhem se plně neztotožnila, nicméně na jeho základě provedla úpravy.

Pojem PIONÝR vyjadřuje hledání, touhu po poznání, modernost a průkopnictví. I v mezinárodním pojetí označuje objevitele nových cest, směrů a hlasatele pokrokových myšlenek. Svým konáním chceme plně dostát významu názvu Pionýr.

DP 6: Do části „Kdo jsme“ je třeba doplnit kulturní aktivity.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala, připomínka byla vypořádána v části „O co usilujeme“.

DP 18: to mně zní jako šílená pseudokorektnost → copak není převládajícím náboženstvím v ČR křesťanství? Copak s dětmi v oddílech neslavíme Vánoce či Velikonoce, což jsou křesťanské svátky? Tím tuto zásadu porušíme.

ObK: Pracovní skupina považuje připomínku za nemístnou a vycházející z nepochopení formulovaného principu, který se váže zejména k pojmu „prosazování“. Text byl ponechán v původním znění.

Uvedená věta, jak je formulována, odpovídá skutečnosti a oslavy Vánoc a Velikonoc s uvedeným principem nejsou v rozporu. Jde o běžné společenské tradice, které jsou součástí našeho kulturního prostoru.

DP 20: což znamená... definovat slovo dobrovolník.

ObK: Pracovní skupina připomínku nepřijala, „dobrovolnictví“ a „dobrovolník“ jsou obecně známé a užívané pojmy, navíc definované zákonem. (*zákon č. 198/2002 o dobrovolnické službě a jeho připravovaná novela*)

DP 28: myslím, že někdo by se mohl až urazit - poslechni „Člověk platný jako člen společnosti, týmu i rodiny.“ Přijde mi to, asi jako pro člověka z normální rodiny, fakt hrozný, první co mne napadlo - já jako nebyla platný člen rodiny a teprve díky Pionýru jsem se jím stala???

I když přihlédnu k tomu, pro koho je program především určený, zní věta pořád divně. Ano lze přiznat, že někomu, kdo nemá fungující rodinu, nebo ji nemá vůbec, může dobrý oddíl nahradit z části rodinu a může se tedy díky účasti ve spolkové činnosti stát „členem rodiny“ - ale právě v uvozovkách.

Na druhé straně musím podotknout, že to je jediná zmínka o rodině v celém dokumentu - znamená to, že rodina do Programu Pionýra nepatří - není principem a hodnotou pionýrského hnutí? Nebo jen nevíme jak ji tam alespoň kouskem zakomponovat? Já teď zrovna taky nevím... ale nechám si myšlenku ležet v hlavě a třeba se něco urodí.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a text ponechala beze změn.

Současné znění považujeme za výstižné - neříká, že jinak nebude platným členem rodiny, ale že my přispíváme k tomu, aby byl, a dáváme dětem něco, co v rodině (současné i budoucí) mohou využít.

DP 34: včetně dokumentů pionýrských.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a konstatovala, že žádné pionýrské dokumenty tohoto charakteru jí nejsou známy. Na základě připomínky ale upravila text v závěru.

DP 35: Uvedených pramenů ale zas tak mnoho není - jsou dva, resp. tři, když počítám uvedené dokumenty zvlášť. Jsou to ale opravdu ty jediné a nejdůležitější? Nebylo by vhodné tuto část trochu rozvést?

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a vypořádala ji v návaznosti na jinou připomínku. (DP 34)

DP 36: Kromě odkazu na mezinárodní dokumenty z textu Programu není zřejmé širší, tj. mezinárodní, zapojení Pionýra. Doporučuji doplnit, možná až o přímé zmínky o členství v IFM-SEI a o možnosti Pionýra s ním spojené.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a neztotožnila se s ním. Text zůstal v původním znění.

Mezinárodní kontakty jsou zmíněny dostatečně - v obecné rovině. Uvedení členství v IFM-SEI považujeme za příliš konkrétní - nepopisuje princip, ale jeho naplnění.

DP 37: navrhujeme rozšířit text o část věnovanou popisu aktivit, které Pionýr připravuje, tedy definovat to, jak s dětmi pracuje - schůzky, tábory, akce. Taková, byť krátká, připomínka by čtenáře textu jasněji seznámila s tím, co skutečně děláme.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a neztotožnila se s ním. Text zůstal beze změn.

Program Pionýra je rámcový obsahový dokument, zatímco návrh hovoří o určitých formách. Ty do textu tohoto dokumentu nepatří, jsou předmětem připravované Směrnice o hlavní činnosti. *(viz komentář k Programu Pionýra, část Východiska)*

DP 38: změnit názvy kapitol - dokument členit jako původní prozatímní program z roku 1990 na Pionýrské ideály, Pionýrské činy, Pionýr a společnost (namísto stávajícího Kdo jsme, O co usilujeme, Kam směřujeme).

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a neztotožnila se s ním.

Navržená změna názvů kapitol není v souladu s konceptem dokumentu, proto by si vyžádala jeho celkovou úpravu, tu však návrh nepožaduje. Názvy kapitol jsou proto ponechány beze změn.

DP 39: Jasně do textu promítnout vlastenectví a výchovu k němu.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a ztotožnila se s ní. V jejím duchu provedla změny v závěru části „O co usilujeme“ a v závěru celého dokumentu.

Formulační připomínky a jejich vypořádání

DP 2: Co hledáme?

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala. Jde o obecný pojem, vyjadřuje ideu, která k Pionýru patří.

DP 3: Průkopnictví je divné slovo.

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala. Jde o synonymum pionýrství, další synonymum nemá.

DP 4: pojmu nahradit - slova.

ObK: Pracovní skupina návrh nepřijala. Text upraven jiným způsobem, který odstranil připomínkové slovo.

DP 7: „společenství“ vyznačeno s otazníkem.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl upraven způsobem, který odstranil připomínkové slovo.

DP 8: já tuto větu chápu, ale dost jednoduše si dokážu položit otázku, v čí volném čase tu činnost ten pionýr vyvíjí? Ano, je to logické, opakovanými příklady a kontrolami se člověk vždy dostane k odpovědi „ve volném čase dětí“, myslím si však, že by bylo lepší, kdyby si čtenář otázku „čí volný čas“ nemusel vůbec položit.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění. Výchova a vzdělávání ve volném čase je ustálené spojení, navíc jde zpravidla i o volný čas výchovného pracovníka.

DP 9: Větu by bylo dobré trochu zjednodušit, aby byla jasnější.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a vypořádala ji v návaznosti na jinou připomínku (DP 7).

DP 10: nejen na práci dobrovolníků.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a vyřešila ji nahrazením slova „nejen“ slovem „zejména“.

DP 11: „vnitřních demokratických principech“ vyznačeno bez rozvedení.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění. Vhodnější vyjádření nenalezla.

DP 12: Všude my - např. „Chápeme hru jako...“

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Všechny uváděné principy nelze přeformulovat do 1. osoby množného čísla tak, aby se nejednalo na změnu na úkor přesnosti vyjádření.

DP 13: Navržená úprava: Oddíly mimo jiné fungují jako škola vztahů, respektu a řady dalších sociálních dovedností.

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala.

Původní text neříká, že oddíly jsou jen školou vztahů. Z kontextu je zřejmé, že plní řadu dalších úloh, proto se přidání „mimo jiné“ jeví jako nadbytečné a s ohledem na snahu o co nejkratší text s minimem slovní „vycpávky“ i jako kontraproduktivní.

DP 14: Není to duální, když poznání je jeden z ideálů?

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala.

Podpora touhy po poznání je důležitý princip. Zdůrazňuje, že usilujeme o to, aby se děti nejen dozvídaly, ale měly o to samy zájem - který mohou uplatnit i mimo naši činnost. Původní text je ponechán beze změny.

DP 15: odpovědnost za osobní růst? Má to myšlenku a o vlastní odpovědnosti je pak samostatná odrážka o tom, jaké lidi vytváříme, ale i přesto by se mi věta líbila více takto: Vedeme členy k odpovědnosti, osobnímu rozvoji a k týmové spolupráci.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Navržená formulace mění význam původní věty. Odpovědnost za osobní rozvoj říká, že vedeme členy k tomu, aby si sami hledali cesty a cíle a přijali vlastní odpovědnost za jejich dosažení.

DP 16: „Neposkytujeme prostor“ - najít lepší formulaci.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Tuto tezi je nutné vymezit jednoznačným záporem. Formulace, která její podstatu vyjadřuje kladně, mění obsah sdělení.

DP 17: k řazení odrážek - myslím, ano jsme rozmanití, ale odrážky by měly být složeny tak nějak jak k sobě patří - zápor mezi klady přinutí čtenáře k zamyšlení a u následujících odrážek spolyká jen písmenka nikoli význam a rázem máme o několik kladů méně :-).

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Tuto tezi nelze přesunout, protože logicky patří k první obecné části.

DP 19: Navržená úprava: Mezinárodní kontakt vnímáme jako prostor pro vzájemnou výměnu zkušeností a názorů.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a text upravila.

DP 21: já myslím, že neusilujeme, ale zapojujeme, a vůbec bych se neostýchala to napsat.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Původní věta odpovídá skutečnosti, že ne vždy a ne všichni zapojujeme, ale usilujeme o to a hledáme cesty, jak zapojení umožnit a podpořit.

DP 22: nesrozumitelné - návrh: „Volnočasová činnost je i pro širokou veřejnost.“

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

Navržená formulace mění význam. Znění uvedené v návrhu je ustáleně užíváno v oblasti práce s neorganizovanými dětmi a mládeží a považujeme jej za případné, jasné a vystihující praxi v oddílech a klubech.

DP 23: „jasně definovanými cíli“ - matoucí.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

Jasně definované cíle jsou nezbytnou součástí výchovných programů, jde o ustálené slovní spojení vyjadřující to, že výchova směřuje k předem stanoveným cílům.

DP 24: základ jsou děti, ne?

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

Princip se snaží vyjádřit snahu o kvalitu, aniž by polemizoval s faktem, že základem jsou děti.

DP 25: respektu - úctě, inspiraci - česky?

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala. Text byl ponechán v původním znění.

Pojmy respekt i inspirace považuje za nejvýstižnější jednoslovné výrazy, pro něž nejsou odpovídající česká slova (*neboli neexistují adekvátní bohemistické ekvivalenty*).

DP 26: ... nahradit dvojtečkou

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

Tři tečky na začátku každého řádku vyjadřují návaznost na úvodní text.

DP 27: Navržená úprava: ... vědomý si svých práv i povinností.

ObK: Původní text byl upraven, pracovní skupina se s návrhem ztotožnila.

DP 29: doplnit „s jasnou vizí do budoucnosti“.

ObK: Pracovní skupina se návrhem zabývala a nepřijala jej. Text byl ponechán v původním znění.

„Vize do budoucnosti“ není výchovným cílem.

DP 30: toto je nejsrozumitelnější část.

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a děkuje ☺

DP 31: Jsou ideály seřazeny náhodně, nebo podle důležitosti? Já bych zastával názor, že řada by byla lepší takto: Pravda, Poznání, Překonání, Přátelství, Pomoc, Příroda, Paměť.

ObK: Původní text byl upraven. Navržená varianta nebyla přijata, pracovní skupina se shodla, že Ideály Pionýra budou nově seřazeny podle abecedy, aby nevyvolávaly otázky, jaký význam má jejich pořadí, protože jsou si z hlediska důležitosti rovny.

DP 32: v souvislosti zde chybí naše tradice, symbolika, kraj...

ObK: Pracovní skupina se připomínkou zabývala a konstatuje, že ve formulaci „chová v úctě tradice a historii“ se odrážejí i tradice pionýrské. Vyjádření úcty k pionýrským tradicím lze najít i v části věnované kořenům spolku. Text byl ponechán v původním znění.

DP 33: Navržená úprava: Pionýr se nebojí překážek, je statečný, stále se pokouší dostat dál a být lepším a nepodléhá pohodlnosti.

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala, původní formulaci považuje za vhodnější.

DP 40: Ještě jeden nápad na závěr, co nejdůležitější slova a slovní spojení udělat tučné, nebo kurzívou aby se v dokumentu lépe orientovalo a zároveň bylo jasné, co je důležité...

ObK: Původní text je ponechán beze změny. Pracovní skupina návrh nepřijala, výsledek by byl méně přehledný.

Návrh byl vytvářen s cílem vyjádřit důležité myšlenky formou co nejjednodušších a srozumitelných vět. Vytržení jednotlivých slov a slovních spojení z kontextu by neplnilo zamýšlený účel. Nejedná se o jednotlivá slova ani slovní spojení, ale věty, které svou stavbou základní myšlenky popisují.